

Luftfartsförordning (1986:171);¹

Rätten till luftfart inom svenskt område

1 § Frågor om tillstånd till luftfart enligt 1 kap. 2 § andra stycket luftfartslagen (1957:297) prövas av Luftfartsstyrelsen. Tillstånd skall avse en viss tid. Styrelsen skall återkalla tillstånd om det finns anledning till det. *Förordning (2004:1113)*.

Restriktionsområden för luftfart m.m.

2 § *Restriktionsområden* är sådana områden där rätten till luftfart är inskränkt av andra anledningar än för kontroll av trafiken. *Farliga områden* är sådana områden där det kan förekomma verksamheter som innebär fara för luftfartens säkerhet.

I fråga om vissa restriktionsområden finns särskilda bestämmelser i förordningen (1979:969) om restriktioner för luftfart inom vissa områden.

3 § Luftfartsstyrelsen får föreskriva att ett område skall vara restriktionsområde, om så behövs med hänsyn till militär verksamhet eller om allmän ordning och säkerhet kräver det. Om föreskriften rör militära förhållanden skall samråd ske med Försvarsmakten. Om föreskriften avser längre tid än två veckor skall samråd ske med länsstyrelsen.

Luftfartsstyrelsen får också föreskriva att ett område skall vara restriktionsområde, om det behövs för att luftfarten inte skall orsaka skador eller olägenheter i naturmiljön eller om det behövs för att ta till vara friluftslivets intressen. Samråd skall ske med länsstyrelsen eller, om föreskriften rör militära förhållanden, med Försvarsmakten. *Förordning (2004:1113)*.

4 § När Luftfartsstyrelsen föreskriver att ett område skall vara restriktionsområde, skall styrelsen ange de inskränkningar i rätten till luftfart inom området som behövs. När det krävs av hänsyn till allmän ordning och säkerhet får all luftfart inom området förbjudas för en viss tid, dock högst två veckor.

Föreskrifterna för ett sådant restriktionsområde som avses i 3 § andra stycket får inte utformas så att de hindrar den luftfart som behövs med hänsyn till ortsbefolkningens intresse. Luftfart för Lantmäteriverket får alltid ske inom området. *Förordning (2004:1113)*.

5 § Luftfartsstyrelsen får föreskriva att ett område skall vara farligt område, om det på grund av något sådant förhållande som avses i 3 § första

¹ Förordningen senast ändrad 2004:1113.

stycket föreligger fara för luftfartens säkerhet men faran inte är så stor att ett restriktionsområde behöver inrättas. Styrelsen får meddela ytterligare föreskrifter om luftfarten inom ett farligt område. *Förordning (2004:1113)*.

Bestämmelser om vissa utländska luftfartyg m.m.

6 § Bestämmelserna i 3 kap. 1–3 §§, 4 § första och tredje styckena, 5 och 7–9 §§, 4 kap. 1–3 §§ och 5 kap. 1–5 och 7–10 §§ luftfartslagen (1957:297) samt 13–20, 22, 23, 26–28, 45, 52 och 92–103 §§ denna förordning tillämpas också, i den utsträckning överenskommelse härom enligt artikel 83 bis i Chicagokonventionen har träffats med registreringsstaten, på utländska luftfartyg som innehas med nyttjanderätt av svenska brukare.

De i första stycket angivna bestämmelserna i luftfartslagen och i denna förordning tillämpas inte, i den utsträckning överenskommelse har träffats enligt första stycket, på svenska luftfartyg som innehas med nyttjanderätt av utländska brukare.

Luftfartygsregistret m.m.

7 § Föreskrifter om luftfartygsregistret och om brukarförteckningen finns i förordningen (1986:172) om luftfartygsregistret m.m.

Nationalitets- och registreringsbeteckning

8 § Nationalitetsbeteckningen för ett svenskt luftfartyg är bokstäverna SE.

Registreringsbeteckningen är en grupp om tre tecken, som består av bokstäver eller siffror eller bokstäver och siffror i kombination. Beteckningen bestäms för varje luftfartyg av Luftfartsstyrelsen. *Förordning (2004:1113)*.

Nationalitets- och registreringsbevis

9 § Nationalitets- och registreringsbevis utfärdas i enlighet med formulär som bestäms av Luftfartsstyrelsen. *Förordning (2004:1113)*.

10 § Tillstånd till luftfart enligt 1 § utgör också ett sådant bevis om nationaliteten som avses i 2 kap. 15 § luftfartslagen (1957:297).

11 § När ett luftfartyg avregistreras eller anteckning görs enligt 9 § förordningen (1986:172) om luftfartygsregistret m.m. om hinder för avregistrering, skall nationalitets- och registreringsbeviset lämnas tillbaka till Luftfartsstyrelsen. *Förordning (2004:1113)*.

Märkning av luftfartyg

12 § Luftfartyg skall märkas genom målning eller på annat likvärdigt sätt. Luftfartsstyrelsen meddelar ytterligare föreskrifter om märkningen. *Förordning (2004:1113)*.

Tillsyn över luftvärdigheten

13 § Luftfartsstyrelsen granskar konstruktionsunderlag för varje typ av luftfartyg och prövar materielen i den omfattning som styrelsen finner nödvändigt (*typgranskning*).

Om luftfartyget godkänns, utfärdar styrelsen ett typcertifikat.

Luftfartsstyrelsen får godta typgranskningar som har gjorts i andra stater. I sådana fall utfärdas ett typaccepteringsbevis. Om det finns särskilda skäl kan styrelsen medge att typgranskningen ersätts av en besiktning enligt 14 §. *Förordning (2004:1113)*.

14 § Varje luftfartygs luftvärdighet skall fortlöpande övervakas genom Luftfartsstyrelsens försorg. Övervakning kan ske i form av besiktning, utredning och materielkontrollflygning eller genom kombination av dessa åtgärder. *Förordning (2004:1113)*.

15 § Övervakningen av luftvärdigheten skall genomföras på det sätt och på de tider som Luftfartsstyrelsen föreskriver. Extra besiktningar skall göras när fartygets ägare, innehavare eller brukare begär det. *Förordning (2004:1113)*.

16 § Luftfartsstyrelsen får uppdra åt särskild sakkunnig att sköta besiktning och tillsyn enligt 3 kap. 2 § luftfartslagen (1957:297). *Förordning (2004:1113)*.

17 § Om Luftfartsstyrelsen anser att det är nödvändigt med provflygningar eller andra materielprov, skall den för vars räkning proven görs biträda med den personal som behövs och tillhandahålla materiel, drivmedel och liknande. *Förordning (2004:1113)*.

18 § Luftfartsstyrelsen får meddela ytterligare föreskrifter om hur ett luftfartyg skall konstrueras, byggas, provas, utrustas och vidmakthållas för att motsvara säkerhetskraven. Styrelsen får också meddela föreskrifter om typgranskningar, besiktningar och annan tillsyn över luftvärdigheten.

Om det behövs för att underlätta tillsynen över luftfartygs luftvärdighet, får Luftfartsstyrelsen föreskriva att även tillbehör och reservdelar till luftfartyg liksom annan sådan utrustning för fartyg eller ombordvarande som har betydelse för säkerheten skall fylla vissa krav och vara underkastade viss tillsyn. Detsamma gäller i fråga om material som används vid tillverkning av luftfartyg eller annan flygmateriel. Luftfartsstyrelsen kan också besluta att ett luftfartyg skall ändras i något avseende. Föreskrifter i fråga om radioutrustning skall meddelas efter samråd med Post- och telestyrelsen. *Förordning (2004:1113)*.

Luftvärdighetsbevis och flyghandbok

19 § Ett luftvärdighetsbevis skall gälla viss tid eller tills vidare. Giltighetstiden skall anges på beviset.

Luftfartsstyrelsen får uppdra åt särskild sakkunnig att utfärda och förnya luftvärdighetsbevis.

Om ett luftvärdighetsbevis inte kan utfärdas, får ett interimistiskt bevis utfärdas som gäller under vissa villkor. Villkoren skall anges på beviset.

Om Luftfartsstyrelsen begär det, skall ett ogiltigt luftvärdighetsbevis genast lämnas till styrelsen. *Förordning (2004:1113)*.

20 § Utöver luftvärdighetsbeviset skall finnas en flyghandbok eller motsvarande handling. Den skall innehålla upplysningar om vad som skall iakttagas då luftfartyget används vid luftfart och uppgifter i övrigt om vad som behövs för en säker användning av luftfartyget. Luftfartsstyrelsen meddelar ytterligare föreskrifter om detta. *Förordning (2004:1113)*.

21 § Luftfartsstyrelsen meddelar föreskrifter om godkännande av utländska luftvärdighetsbevis. *Förordning (2004:1113)*.

22 § Luftfartsstyrelsen får beträffande luftfartyg som inte uppfyller villkoren i 3 kap. 4 § luftfartslagen (1957:297) om luftvärdighetsbevis eller andra bevis medge att luftfartyget används vid luftfart inom svenskt område på vissa villkor och för viss tid, om luftfartyget uppfyller säkerhetens krav. Medgivandet skall återkallas, om det finns anledning till det. *Förordning (2004:1113)*.

23 § Frågor om medgivande enligt 3 kap. 9 § luftfartslagen (1957:297) att använda ett luftfartyg som inte uppfyller villkoren beträffande luftvärdighet och miljövärdighet prövas av Luftfartsstyrelsen. Medgivandet får förenas med villkor.

När ett luftfartyg används med ett medgivande enligt första stycket, får bara den personal som behövs för flygningen tillåtas följa med. *Förordning (2004:1113)*.

Särskilda bestämmelser angående luftvärdigheten hos utländska luftfartyg

24 § På ett utländskt luftfartyg som används i Sverige får besiktning och tillsyn i övrigt av luftvärdigheten ske i den utsträckning som behövs för att

1. godkänna fartygets luftvärdighetsbevis eller förnya ett sådant godkännande,
2. utfärda ett svenskt luftvärdighetsbevis för fartyget, eller
3. medge luftfart inom svenskt område.

Besiktningar och annan tillsyn får dock alltid ske i den utsträckning som behövs när

1. fartygets luftvärdighet kan ifrågasättas,
2. fartygets ägare eller innehavare begär det, eller
3. en behörig myndighet i den stat som har tillsyn över fartygets luftvärdighet begär det.

25 § Om ett luftfartyg som är registrerat i någon annan stat vilken har biträtt Chicagokonventionen får någon skada som kan antas påverka fartygets luftvärdighet gälla följande. Rätten enligt 12 kap. 1 § luftfartslagen (1957:297) att besluta att luftfärd inte får äga rum och att hindra fartyget från att avgå får utövas bara om en behörig myndighet i den stat, som har tillsyn

över fartygets luftvärdighet, underrättas om skadan och den vidtagna åtgärden. Anser myndigheten att fartyget fortfarande är luftvärdigt, skall det tillåtas avgå. Om myndigheten finner att det inte är luftvärdigt men ändå medger att det flygs till en plats där det kan repareras, skall fartyget också tillåtas avgå. För detta krävs dock att de villkor som myndigheten föreskriver för flygningen är uppfyllda och att inga betalande passagerare följer med.

Miljövårdighet

26 § Luftfartsstyrelsen meddelar ytterligare föreskrifter om vad som krävs för att luftfartyg skall anses miljövärdiga från buller- och luftförorenings-synpunkt och om i vilka fall miljövärdighetsbevis krävs för registrering. Föreskrifterna skall i huvudsak överensstämma med de regler, som vid varje tidpunkt gäller enligt annex 16 till Chicagokonventionen.

I fråga om miljövårdighet och miljövärdighetsbevis i övrigt gäller bestämmelserna i denna förordning om luftvärdighet och luftvärdighetsbevis i tillämpliga delar. *Förordning (2004:1113)*.

Rätt att bygga luftfartyg m.m.

27 § Sådan verksamhet som avses i 3 kap. 10 § luftfartslagen (1957:297) får inte bedrivas utan tillstånd av Luftfartsstyrelsen. Luftfartsstyrelsen fastställer de krav som skall gälla av säkerhetsskäl.

Tillstånd ges för viss tid eller tills vidare. Det kan förenas med villkor. Om innehavaren åsidosätter dessa villkor i väsentlig mån eller om han inte längre uppfyller de krav som har fastställts enligt första stycket, skall tillståndet återkallas.

Om verksamheten avser en enskild persons byggande av luftfartyg för egen räkning får Luftfartsstyrelsen uppdra åt en särskild sakkunnig att utfärda de tillstånd som styrelsen föreskriver. Detsamma gäller tillstånd för utförande av underhålls-, reparations- och ändringsarbeten på luftfartyg, tillbehör och reservdelar.

Luftfartsstyrelsen får föreskriva att tillstånd inte behövs för enklare underhålls- och reparationsarbeten. *Förordning (2004:1113)*.

Allmänna regler om luftfartygs bemanning

28 § Luftfartsstyrelsen meddelar föreskrifter om det antal besättningsmän med viss behörighet som krävs för varje typ av luftfartyg (*minimibesättning*).

I flyghandboken eller motsvarande handling skall anges det lägsta antalet besättningsmän för vilka krävs luftfartscertifikat. *Förordning (2004:1113)*.

Luftfartscertifikat m.m.

29 § Ansökan om elevtillstånd och luftfartscertifikat och om förnyelse och utökning av sådana tillstånd och certifikat skall göras skriftligen.

Till en ansökan om elevtillstånd skall fogas besked om personutredning. I fråga om denna utredning gäller föreskrifterna om personutredning vid ansökan om körkortstillstånd.

Luftfartsstyrelsen får också förelägga den som söker luftfartscertifikat att inge besked om personutredning.

Sökanden skall i ansökningsuppgiften uppge om han innehar körkort. *Förordning (2004:1113)*.

30 § Luftfartsstyrelsen fastställer de åldersgränser som gäller för behörighet att inneha luftfartscertifikat.

Efter samråd med Socialstyrelsen fastställer Luftfartsstyrelsen de villkor i fråga om fysisk och psykisk lämplighet som gäller för att elevtillstånd skall kunna ges och för att certifikat skall kunna utfärdas, utökas eller förnyas. Därvid kan föreskrivas att vissa undersökningar får utföras bara av läkare med viss specialistkompetens eller av vissa angivna läkare eller psykologer. *Förordning (2004:1113)*.

31 § Luftfartsstyrelsen skall underrätta Vägverket när ett luftfartscertifikat, ett elevtillstånd eller ett certifikat som avses i 6 kap. 15 § första stycket luftfartslagen (1957:297) utfärdas, utökas eller förnyas. *Förordning (2004:1113)*.

32 § Luftfartsstyrelsen fastställer de krav i fråga om sökandens kunskaper, erfarenhet och skicklighet som gäller för att luftfartscertifikat skall kunna utfärdas, utökas eller förnyas. Styrelsen får anordna prov med sökandena i dessa avseenden (*certifikatprov*).

Luftfartsstyrelsen får uppdra åt annan att genomföra certifikatprov. *Förordning (2004:1113)*.

33 § Giltighetstiden skall anges på elevtillstånd och luftfartscertifikat.

34 § Luftfartsstyrelsen får kontrollera att en innehavare av luftfartscertifikat kan förrätta den tjänst som certifikatet avser (*certifikatkontroll*).

Luftfartsstyrelsen får förelägga certifikatinnehavaren att genomgå en sådan kontroll. Ett föreläggande kan prövas av domstol endast i samband med frågan om återkallelse på grund av att föreläggandet inte har följts. *Förordning (2004:1113)*.

35 § Den som skall genomgå certifikatprov eller certifikatkontroll skall biträda med den personal som behövs och tillhandahålla materiel, drivmedel och liknande.

36 § Luftfartsstyrelsen får förelägga den som innehar luftfartscertifikat eller elevtillstånd att lämna intyg angående sin fysiska och psykiska lämplighet som certifikatinnehavare. Ett föreläggande kan prövas av domstol endast i samband med frågan om återkallelse på grund av att föreläggandet inte har följts. *Förordning (2004:1113)*.

37 § Luftfartsstyrelsen skall en gång varje år underrätta Vägverket om de certifikat och elevtillstånd som under de senaste två åren inte har varit gällande. *Förordning (2004:1113)*.

38 § När ett luftfartscertifikat har återkallats eller försatts ur kraft, skall innehavaren genast lämna certifikatet till Luftfartsstyrelsen. *Förordning (2004:1113)*.

39 § Luftfartsstyrelsen för register över innehavare av elevtillstånd, certifikat och behörighetsbevis samt utländska certifikat och bevis som har godkänts (*certifikatregistret*).

I registret förs in sådana uppgifter om innehavarnas fysiska och psykiska lämplighet som innehavare av elevtillstånd, certifikat eller behörighetsbevis om behövs för tillämpningen av bestämmelserna härom i luftfartslagen (1957:297) och i denna förordning. *Förordning (2004:1113)*.

40 § Beslut enligt 4 kap. 15 § andra stycket luftfartslagen (1957:297) om erinran skall delges innehavaren av elevtillstånd eller certifikat.

41 § Beslut enligt 4 kap. 16 § luftfartslagen (1957:297) om omhändertagande av luftfartscertifikat får meddelas av polismyndigheter eller åklagare, chefer för flygtrafikledningsorgan och av Luftfartsstyrelsen. Ett sådant beslut får inte överklagas.

Beslutet skall delges innehavaren, som omedelbart skall överlämna certifikatet till den som har meddelat beslutet. Om någon annan än Luftfartsstyrelsen har meddelat beslutet, skall det genast anmälas till styrelsen. Beslutet skall därefter snarast möjligt och senast inom 48 timmar sändas till styrelsen tillsammans med certifikatet och en rapport om det inträffade. Styrelsen prövar skyndsamt om certifikatet skall återlämnas till innehavaren. Anser styrelsen att certifikatet inte skall återlämnas på grund av sådana omständigheter som anges i 4 kap. 16 § första stycket luftfartslagen, skall omhändertagandet omedelbart anmälas till Länsrätten i Östergötlands län.

Luftfartsstyrelsen skall också anmäla till länsrätten när styrelsen har beslutat att omhänderta ett certifikat enligt 4 kap. 16 § första stycket luftfartslagen.

Om certifikatet inte skall återlämnas på grund av sådana omständigheter som anges i 4 kap. 16 § andra stycket luftfartslagen, skall Luftfartsstyrelsen försätta certifikatet ur kraft. *Förordning (2004:1113)*.

42 § Länsrättens beslut i ärenden om återkallelse eller varning skall delges parterna.

43 § När Luftfartsstyrelsen eller länsrätten har försatt ett luftfartscertifikat eller ett elevtillstånd ur kraft på grund av misstanke om brott, skall underrättelse om beslutet genast lämnas till förundersökningsledaren eller åklagaren eller, om åtal har väckts, till domstolen. *Förordning (2004:1113)*.

44 § Bestämmelserna i 31, 38 och 40–42 §§ gäller också i fråga om godkännande av utländska luftfartscertifikat, sådana utländska certifikat som har godkänts och innehavare av sådana certifikat.

I fråga om behörighetsbevis och innehavare av sådana bevis gäller bestämmelserna i 29–36, 38, 40 och 41 §§.

45 § Luftfartsstyrelsen kan medge att den som inte har något luftfartscertifikat men som kan antas i huvudsak uppfylla villkoren för ett sådant får tjänstgöra på luftfartyg under en viss tid och på vissa villkor. Sådant tjänstgöring får dock inte ske på svenska luftfartyg i internationell trafik. Medgivandet skall återkallas om det finns skäl till det. *Förordning (2004:1113)*.

46 § Luftfartsstyrelsen får medge att luftfartyg används till luftfart av utbildningsskäl eller av någon annan särskild anledning även om föreskrivna krav i fråga om bemanning inte är uppfyllda.

När ett luftfartyg används med ett sådant medgivande, får inga betalande passagerare följa med. *Förordning (2004:1113)*.

Befälhavare

47 § Luftfartygets ägare utser fartygets befälhavare och dennes ersättare. Om någon annan brukar luftfartyget, skall han utse befälhavare och ersättare om han enligt avtal med ägaren har rätt att göra det.

Om ingen befälhavare har utsetts, skall den främste av förarna vara befälhavare. Detsamma gäller om befälhavaren är förhindrad och ingen ersättare finns. Om det inte finns någon förare och fartyget inte är under flygning, skall den främste av de övriga som tjänstgör ombord vara befälhavare.

Luftfartsstyrelsen får meddela bestämmelser om vem som är befälhavare vid certifikatprov och vid flygningar som avser kontroll av besättning eller materiel.

Den som är under 21 år eller som har god man eller förvaltare enligt 11 kap. 4 eller 7 § föräldrabalken får inte vara befälhavare på luftfartyg som används i förvärvssyfte. *Förordning (2004:1113)*.

48 § Om ett luftfartyg har råkat i nöd och gällande föreskrifter om luftfarten av säkerhetsskäl inte har kunnat följas, skall befälhavaren genast underrätta ett flygtrafikledningsorgan om detta. Han skall snarast lämna rapport till Luftfartsstyrelsen om det inträffade. *Förordning (2004:1113)*.

49 § Om befälhavaren har omhändertagit någon som har begått brott ombord, skall han snarast underrätta polismyndigheten eller flygtrafikledningsorganet på de orter där luftfartyget skall landa.

Om befälhavaren av ordnings- eller säkerhetsskäl har landsatt någon, skall han snarast underrätta polismyndigheten eller flygtrafikledningsorganet på den ort där landsättningen har skett.

Om befälhavaren avser att överlämna någon som har begått ett svårare brott ombord till en behörig myndighet, skall han snarast underrätta polismyndigheten eller flygtrafikledningsorganet på den ort där överlämnandet skall ske.

När ett överlämnande har skett till en utländsk myndighet skall befälhavaren snarast underrätta Rikspolisstyrelsen.

50 § Om rapportering enligt 5 kap. 8 § luftfartslagen (1957:297) finns närmare bestämmelser i förordningen (1990:717) om undersökning av olyckor.

Luftfartsstyrelsen meddelar ytterligare föreskrifter om befälhavarens skyldigheter enligt 5 kap. 2 § första stycket luftfartslagen och om underrät-

Tjänsten ombord på ett luftfartyg

51 § Luftfartsstyrelsen meddelar efter samråd med Socialstyrelsen förbud eller liknande föreskrifter för besättningen på luftfartyg i fråga om tjänstgöring under påverkan av alkohol eller andra medel.

Luftfartsstyrelsen meddelar efter samråd med Arbetsmiljöverket föreskrifter om arbets- och vilotider vid luftfart. *Förordning (2004:1113)*.

52 § Bestämmelserna i 47 § andra stycket skall tillämpas även i fråga om utländska luftfartyg vid luftfart inom svenskt område.

Bestämmelserna i 5 kap. 2 § första stycket, 8 och 10 §§ luftfartslagen (1957:297) och i 48–50 §§ denna förordning skall tillämpas i fråga om befälhavare på utländska luftfartyg vid luftfart inom svenskt område.

Allmänna flygplatser

53 § Luftfartsstyrelsen prövar frågor om tillstånd att inrätta och driva allmänna flygplatser samt fastställer villkor för tillståndet. Om sådant tillstånd har meddelats av regeringen, får Luftfartsstyrelsen fastställa villkor för tillståndet. *Förordning (2004:1113)*.

54 § Luftfartsstyrelsen beslutar vilka krav som skall vara uppfyllda för att ett område skall godkännas för att tas i bruk som allmän flygplats. Därvid skall luftfartens intressen beaktas. Hänsyn skall också tas till de kringbörande, närbelägna militära anläggningar, annan trafik i närheten och flygplatsens inverkan på natur- och kulturmiljön. Kraven skall avse beskaffenheten och utrustningen av flygplatsområdet. Vidare kan krävas att markeringar och andra anordningar sätts upp utanför området. Krav kan också ställas på att det i närheten inte finns hinder, märken eller belysningar som kan medföra fara för luftfarten.

Kraven får fastställas allmänt för flera flygplatser eller särskilt för en viss flygplats. *Förordning (2004:1113)*.

55 § Luftfartsstyrelsen meddelar föreskrifter om underhåll och drift av allmänna flygplatser.

Föreskrifterna skall så långt det är möjligt utformas så att verksamheten vid flygplatsen är förenlig med kravet på skydd för människors hälsa och miljön och inte blir störande för omgivningen. *Förordning (2004:1113)*.

56 § Innan Luftfartsstyrelsen fastställer krav enligt 54 § eller utfärdar föreskrifter enligt 55 §, skall styrelsen samråda med företrädare för de intressen som berörs. Samråd skall ske med Försvarsmakten om det är fråga om inverkan på militära anläggningar.

Föreskrifter i fråga om flygplatsernas radioutrustning utfärdas av Luftfartsstyrelsen efter samråd med Post- och telestyrelsen. *Förordning (2004:1113)*.

57 § Luftfartsstyrelsen utfärdar föreskrifter om tillträde till allmänna flygplatser och om upprätthållande av ordningen där. Länsstyrelsen utfärdar föreskrifter som gäller en viss flygplats efter samråd med flygplatsen. *Förordning (2004:1113)*.

58 § Luftfartsstyrelsen prövar frågor om godkännande av allmänna flygplatser. Styrelsen skall samråda med Post- och telestyrelsen i den del beslutet avser radioutrustning till flygplatsen. *Förordning (2004:1113)*.

59 § Luftfartsstyrelsen utövar tillsyn över allmänna flygplatser och utrustningen där. Post- och telestyrelsen utövar tillsyn över radioutrustningen till flygplatsen.

Luftfartsstyrelsen föreskriver vilka upplysningar av betydelse för säkerheten och vilka statistiska uppgifter i fråga om en allmän flygplats och trafiken där som innehavaren av flygplatsen är skyldig att lämna. *Förordning (2004:1113)*.

Enskilda flygplatser

60 § Den som vill inrätta en flygplats som inte är avsedd för allmänt bruk (*enskild flygplats*) skall anmäla detta till Luftfartsstyrelsen senast 90 dagar innan anläggningsarbetena påbörjas. Vill någon driva en tidigare inrättad enskild flygplats, skall han anmäla detta senast 90 dagar innan han tar flygplatsen i bruk. Till anmälan skall fogas uppgifter om arten och omfattningen av den avsedda luftfarten. Vidare skall, om det behövs, bifogas en redovisning för trafikunderlaget och de ekonomiska förutsättningarna för flygplatsens drift.

Luftfartsstyrelsen fastställer de villkor för inrättandet, underhållet och driften av flygplatsen som behövs med hänsyn till trafiksäkerheten eller till flygplatsens inverkan på omgivningen. Styrelsen skall förbjuda att flygplatsen inrättas eller drivs, om det krävs med hänsyn till totalförsvaret, säkerheten eller flygplatsens inverkan på omgivningen. Avser anmälan inrättandet av en flygplats som skall kunna användas under instrumentväderförhållanden (*trafikflygplats*), utbyggnad av en flygplats till trafikflygplats eller ombyggnad av en trafikflygplats, skall förbud också meddelas om det behövs med hänsyn till investeringens lönsamhet och dess inverkan på andra flygplatser i regionen.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också om någon vill bygga om en enskild flygplats eller ändra driften på ett sätt som inte är av ringa betydelse.

I ärenden enligt denna paragraf skall Luftfartsstyrelsen samråda med Försvarsmakten och med företrädare för de andra intressen som berörs. I fråga om radioutrustning skall samråd ske med Post- och telestyrelsen.

Luftfartsstyrelsen får uppdra åt annan att fastställa villkor som avses i andra stycket i fråga om flygplatser som används bara i mindre omfattning. *Förordning (2004:1113)*.

61 § Om en enskild flygplats uppfyller kraven för en allmän flygplats, kan Luftfartsstyrelsen godkänna flygplatsen (*godkänd enskild flygplats*).

Bestämmelserna i 57 och 59 §§ gäller också i fråga om godkända enskilda flygplatser. *Förordning (2004:1113)*.

Militära flygplatser

62 § Om en militär flygplats helt eller delvis har upplåtits för civil luftfart, meddelar Försvarmakten bestämmelser om samordningen av den militära och den civila verksamheten. Samråd skall ske med Luftfartsverket och Luftfartsstyrelsen. För den civila verksamheten på militära flygplatser gäller i övrigt bestämmelserna i denna förordning och de föreskrifter som meddelas med stöd av förordningen. *Förordning (2004:1113)*.

Användningen av olika flygplatser

63 § Vid persontransporter i förvärvssyfte skall luftfartyg använda allmänna flygplatser, godkända enskilda flygplatser eller militära flygplatser. På de villkor som Luftfartsstyrelsen bestämmer får även andra områden användas som flygplatser vid sådana transporter.

Luftfartsstyrelsen beslutar om fördelningen av luftfarten mellan flera närbelägna allmänna eller godkända enskilda flygplatser. Fördelningen mellan sådana flygplatser och närbelägna militära flygplatser som har upplåtits för civil luftfart bestäms av styrelsen efter samråd med Försvarmakten. *Förordning (2004:1113)*.

Begränsningar i rätten att landa

64 § Om det behövs av hänsyn till samfärdsel, fiske eller andra näringar, naturvård eller friluftsliv, skall Luftfartsstyrelsen efter samråd med länsstyrelsen meddela förbud för luftfartyg att landa inom ett visst område utan styrelsens tillstånd.

Att luftfartyg inte får landa inom vissa nationalparker framgår av föreskrifter som gäller för dessa nationalparker. *Förordning (2004:1113)*.

Kontrollerat luftrum m.m.

65 § Vid flygplatser som används vid linjefart skall finnas luftrum där kontroll av lufttrafiken är anordnad (*kontrollerat luftrum*). Är trafiken vid flygplatsen av mindre omfattning, får Luftfartsstyrelsen i stället meddela särskilda föreskrifter för flygningen där.

Luftfartsstyrelsen bestämmer omfattningen av de luftrum som avses i första stycket. Styrelsen meddelar också föreskrifter om vilka anläggningar som skall finnas för att underlätta lufttrafiken där.

Luftrum som avses i första stycket kan också på ansökan av innehavaren av en godkänd flygplats, som inte används vid linjefart, inrättas vid flygplatsen. *Förordning (2004:1113)*.

66 § Det skall finnas kontrollerat luftrum för flygning på sträcka i den omfattning Luftfartsstyrelsen bestämmer.

Luftfartsstyrelsen får meddela föreskrifter om flygvägar i kontrollerat luftrum.

Om det behövs för uppsikten över lufttrafiken får Luftfartsstyrelsen föreskriva att den som flyger utanför kontrollerat luftrum skall lämna uppgifter om detta i förväg och följa styrelsens föreskrifter för flygningen. *Förordning (2004:1113)*.

67 § Flygfylar och andra anläggningar för att underlätta lufttrafiken får inte inrättas utan Luftfartsstyrelsens tillstånd. Frågor om tillstånd till radioanläggningar prövas dock av Post- och telestyrelsen efter samråd med Luftfartsstyrelsen och Försvarsmakten enligt särskilda bestämmelser.

Luftfartsstyrelsen meddelar föreskrifter om inrättandet, underhållet och driften av anläggningarna och om tillsynen över dem. *Förordning (2004:1113)*.

68 § Luftfartsstyrelsen skall i frågor som avses i 65, 66 eller 67 § samråda med Försvarsmakten. Om det behövs skall styrelsen också samråda med Post- och telestyrelsen eller med andra myndigheter. *Förordning (2004:1113)*.

69 § Luftfartsstyrelsen utövar tillsyn över de anläggningar som avses i 65, 66 eller 67 §. I fråga om radioanläggningar utövas tillsynen även av Post- och telestyrelsen. *Förordning (2004:1113)*.

Markering av hinder m.m.

70 § Radioanläggningar får inte anordnas så att de kan förväxlas med eller störa anläggningar för lufttrafiken eller så att de i övrigt kan innebära fara för trafiksäkerheten. Detsamma gäller belysningar och andra anordningar.

Luftfartsstyrelsen lämnar på begäran förhandsbesked om en planerad anordning är sådan att den inte får inrättas. Rör frågan en radioanläggning, skall styrelsen samråda med Post- och telestyrelsen.

Den som bryter mot bestämmelserna i första stycket kan vid vite föreläggas att vidta rättelse. Ett sådant beslut meddelas av Post- och telestyrelsen om det är fråga om en radioanläggning och av Luftfartsstyrelsen i övriga fall. *Förordning (2004:1113)*.

71 § Om det utgör en fara för trafiksäkerheten att en byggnad uppförs eller att en mast eller liknande sätts upp, får Luftfartsstyrelsen besluta om sådan markering som inte innebär något avsevärt men för markägarna eller dem som har särskild rätt till marken.

Luftfartsstyrelsen skall även i övrigt verka för att byggnader, master, naturföremål och liknande markeras för att fara för trafiksäkerheten skall undvikas.

Luftfartsstyrelsen skall samråda med Luftfartsverket och företrädare för de intressen som berörs. *Förordning (2004:1113)*.

72 § *Har upphävts genom förordning (2004:1113).*

73 § Om en markering har gjorts enligt 71 § eller på grund av andra föreskrifter och någon vill vidta åtgärder som kan innebära att markeringen ändras eller inte längre fyller sin funktion tillfredsställande, skall han anmäla det till Luftfartsstyrelsen. Anmälan skall göras senast 30 dagar innan åtgärden vidtas. Styrelsen kan besluta om ändrad markering tills frågan avgörs slutligt. Om någon vidtar åtgärderna utan att följa bestämmelserna om anmälningsskyldighet, kan Luftfartsstyrelsen på hans bekostnad återställa förhållandena i det tidigare skicket eller vid vite förelägga honom att vidta rättelse. *Förordning (2004:1113).*

Flygtrafiktjänst

74 § Luftfartsstyrelsen meddelar föreskrifter om flygledningstjänst, informationstjänst för luftfarten, flygvädertjänst, flygräddningstjänst och flygteletjänst samt meddelar de flygsäkerhetsföreskrifter som behövs för flygtrafiktjänsten. Föreskrifter skall i förekommande fall meddelas efter samråd med Försvarsmakten samt, när det gäller flygvädertjänsten, efter samråd med Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. *Förordning (2004:1113).*

Avgifter för användningen av flygplatser m.m.

75 § Luftfartsstyrelsen meddelar föreskrifter om avgiftssättning för användning av allmänna flygplatser eller andra allmänna anläggningar eller tjänster för luftfarten.

Luftfartsverket meddelar, med iakttagande av sådana bestämmelser som meddelats enligt första stycket, föreskrifter inom sitt verksamhetsområde om avgifter för användningen av flygplatser och för flygtrafiktjänster. *Förordning (2004:1113).*

Viss personal inom markorganisationen

76 § Bestämmelserna i 29, 30, 32–38 och 41 §§ gäller också i fråga om certifikat för flygledare i flygtrafikledningstjänst, flygtekniker eller flygklarerare och i fråga om innehavare av sådana certifikat.

Luftfartsstyrelsen får av utbildningsskäl eller av annan särskild anledning medge undantag från kravet på innehav av ett sådant certifikat. *Förordning (2004:1113).*

77 § Luftfartsstyrelsen får meddela föreskrifter om behörighetsbevis enligt 6 kap. 15 § andra stycket luftfartslagen (1957:297). I fråga om sådant behörighetsbevis och om innehavare av sådana bevis gäller bestämmelserna i 29, 30, 32–36, 38, 40 och 41 §§.

Luftfartsstyrelsen får beträffande organisationer som Luftfartsstyrelsen bestämmer medge undantag från kravet på certifikat enligt 6 kap. 15 § första stycket luftfartslagen. *Förordning (2004:1113).*

78 § Bestämmelsen i 5 kap. 10 § luftfartslagen (1957:297) gäller också den som efter tillsyn överlämnar luftfartyget såsom klart för flygning.

Linjefart i förvärvssyfte

79 § En ansökan om tillstånd till linjefart i förvärvssyfte skall innehålla uppgifter om de förhållanden som avses i 7 kap. 2 § andra stycket och 3 § luftfartslagen (1957:297).

80 § Luftfartsstyrelsen skall pröva en ansökan från ett utländskt luftfartsföretag om tillstånd till linjefart mellan Sverige och en annan stat.

För den linjefart som ett utländskt luftfartsföretag bedriver enligt en överenskommelse mellan Sverige och en annan stat eller en internationell organisation behövs ett särskilt tillstånd bara om detta är förutsatt i överenskommelsen. Företaget skall alltid lämna Luftfartsstyrelsen de upplysningar som styrelsen behöver för att meddela närmare villkor om trafiken.

Om linjefarten berör en stat mot vilken sanktioner eller andra handelshinder gäller, där väpnad konflikt pågår eller om andra motsvarande omständigheter föreligger eller om det i övrigt finns särskilda skäl, skall styrelsen med eget yttrande överlämna frågan till regeringen. *Förordning (2004:1113)*.

Annan luftfart i förvärvssyfte än linjefart

81 § Frågor om tillstånd till annan luftfart i förvärvssyfte än linjefart prövas av Luftfartsstyrelsen.

Frågor om tillstånd prövas dock alltid av regeringen om de avser tillstånd för en statlig myndighet eller om tillståndet förutsätter medgivande av regeringen enligt 7 kap. 3 § sjunde stycket luftfartslagen (1957:297).

Luftfartsstyrelsen får medge undantag från kravet på tillstånd i fråga om bemannade uppstigningar med ballonger eller luftskepp.

Vid ansökan om tillstånd gäller bestämmelserna i 79 §.

I tillståndet skall anges om och i vilken utsträckning detta avser transporter av passagerare eller gods eller om det bara avser viss annan luftfart. *Förordning (2004:1113)*.

82 § Ett luftfartyg som är registrerat i en främmande stat som har biträtt Chicagokonventionen och som används för annan luftfart än linjefart får flyga och landa inom svenskt område utan tillstånd enligt 7 kap. 1 § första stycket luftfartslagen (1957:297).

Även om tillstånd inte behövs får Luftfartsstyrelsen föreskriva att passagerare eller gods inte får tas ombord eller sättas i land inom riket utan styrelsens medgivande.

Första stycket gäller inte i fråga om luftfart för vilken det krävs tillstånd även om verksamheten inte äger rum i förvärvssyfte. *Förordning (2004:1113)*.

Undantag från krav på svensk nationalitet i vissa fall

83 § Om det finns särskilda skäl, får Luftfartsstyrelsen medge undantag från bestämmelserna i 7 kap. 3 § luftfartslagen (1957:297) om krav på svensk nationalitet för tillstånd till luftfart i inrikes trafik.

Vid tillämpningen av 79–82 §§ skall Luftfartsstyrelsen beakta vad som följer av gällande avtal mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart. *Förordning (2004:1113)*.

Utbildning av luftfartspersonal

84 § Luftfartsstyrelsen meddelar föreskrifter om den utbildning som behövs för certifikat och behörighetsbevis.

Skolor för sådan utbildning som krävs för certifikat och behörighetsbevis får inte drivas utan tillstånd av Luftfartsstyrelsen även om verksamheten inte äger rum i förvärvssyfte.

Utbildningen vid en skola får genomgåas bara av den som har elevtillstånd. Luftfartsstyrelsen får dock medge att utbildningen påbörjas innan sådant tillstånd har utfärdats. *Förordning (2004:1113)*.

85 § Om ett luftfartyg med dubbla manövreringsanordningar vid utbildningen av förare eller vid certifikatprov framförs av en elev utan luftfarts-certifikat, skall en medföljande lärare anses som förare av fartyget.

En lärare som följer med ombord är befälhavare i elevens ställe.

Avancerad flygning, flyguppvisning m.m.

86 § Avancerad flygning får, även om den inte äger rum i förvärvssyfte, inte ske utan tillstånd av Luftfartsstyrelsen. *Förordning (2004:1113)*.

87 § Sådana fallskärmschopp från luftfartyg som inte företas i nödläge får utföras bara med Luftfartsstyrelsens tillstånd.

Luftfartsstyrelsen får uppdra åt annan att pröva frågor om tillstånd. *Förordning (2004:1113)*.

88 § Avancerade flygningar och fallskärmschopp som sker över eller i omedelbar närhet av tätbebyggda samhällen eller större folksamlingar, andra flyguppvisningar samt flygtävlingar som kan antas vara av större intresse för allmänheten får inte anordnas utan tillstånd av polismyndigheten.

Polismyndigheten får fastställa de villkor som behövs för att upprätthålla ordningen och säkerheten. Villkoren får avse skyldighet för anordnaren att anlita ordningsvakter och annan personal. De får inte medföra att anordnaren belastas med onödiga kostnader eller att verksamheten onödigtvis försvåras på annat sätt.

Om det behövs, skall polismyndigheten inhämta Luftfartsstyrelsens yttrande över ansökningar om tillstånd. *Förordning (2004:1113)*.

Övrig luftfartsverksamhet av särskild art

89 § Även om förvärvssyfte inte föreligger krävs Luftfartsstyrelsens tillstånd till

1. luftfart för besprutning och för annan spridning av ämnen från luften,
2. luftfart för geologiska undersökningar eller för inspektioner av kraftledningar, linbanor och liknande,
3. bogsering med luftfartyg av annat luftfartyg eller av släp,

4. deltagande i räddningstjänst,
5. deltagande i övning för befolkningsskydd och räddningstjänst,
6. trafikövervakning,
7. skogsbrandbevakning, eller
8. målgång och övervakning av riskzon för Försvarmaktens räkning.

I fall som avses i första stycket 4–8 krävs inte tillstånd, om luftfarten inte är av större omfattning eller i övrigt äger rum under särskilda omständigheter. *Förordning (2004:1113)*.

Vissa sjuktransporter m.m.

90 § Den som har rätt att bedriva luftfart inom riket får i trängande fall utföra persontransporter i samband med ambulans- eller räddningsflygning.

Om någon har utfört en sådan transport utan att ha tillstånd till det, skall han snarast anmäla det till Luftfartsstyrelsen. *Förordning (2004:1113)*.

Uthyrning av luftfartyg m.m.

91 § För sådan verksamhet som innebär att luftfartyg upplåts till andra utan att förare ställs till förfogande eller att annan flygmateriel upplåts krävs Luftfartsstyrelsens tillstånd. Om inte annat föreskrivs, får dock upplåtelse ske utan tillstånd mellan dem som har rätt att utöva luftfart i förvärvssyfte, om upplåtelsen avser sådant som används i den luftfart som upplåtaren har tillstånd till.

Luftfartsstyrelsen meddelar föreskrifter om upplåtelse enligt första stycket och får medge undantag från kravet på tillstånd. *Förordning (2004:1113)*.

Allmänna föreskrifter angående luftfartsverksamhet

92 § Luftfartsstyrelsen meddelar de föreskrifter i fråga om luftfartsverksamhet som behövs av säkerhetsskäl och för att i övrigt undvika olyckor och olägenheter vid luftfärder.

Luftfartsstyrelsen får uppdra åt annan att biträda med förvaltningsuppgift i anslutning till föreskrifter som avses i första stycket. Avser föreskrifterna luftfartsverksamhet som inte bedrivs i förvärvssyfte med luftfartyg som nämns i 27 § tredje stycket och i 133 § första stycket denna förordning får förvaltningsuppgift som Luftfartsstyrelsen överlämnar åt annan innefatta myndighetsutövning.

Den som utövar luftfartsverksamhet skall lämna de uppgifter av betydelse för säkerheten, de statistiska uppgifter i fråga om verksamheten samt de uppgifter enligt förordningen (1994:1808) om behöriga myndigheter på den civila luftfartens område som Luftfartsstyrelsen föreskriver. Styrelsen kan även föreskriva att ägare och brukare av luftfartyg som inte utövar verksamhet liksom befälhavare skall lämna sådana upplysningar. *Förordning (2004:1113)*.

Reglering av lufttrafiken m.m.

93 § Föreskrifter om trafikregler finns i kungörelsen (1961:563) angående trafikregler för luftfarten.

94 § Från ett luftfartyg får inte kastas eller släppas ut föremål om det kan medföra skador, sjukdomar eller olägenheter för människors hälsa. Luftfartsstyrelsen meddelar ytterligare föreskrifter om detta.

Luftfartsstyrelsen meddelar också föreskrifter om vad som skall iakttas för att skador genom buller och liknande störningar från luftfartyg skall undvikas.

När det behövs skall Luftfartsstyrelsen samråda med Socialstyrelsen.

Föreskrifter om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luftfartyg finns i 14 kap. 18 § andra stycket miljöbalken. *Förordning (2004:1113)*.

95 § Om det krävs av säkerhetsskäl eller av hänsyn till allmän ordning, får Luftfartsstyrelsen föreskriva att luftfartyg vid flygning inom svenskt område skall följa vissa flygvägar eller framföras inom vissa områden.

Föreskrifter som anges i första stycket får också meddelas om det krävs för ett effektivt användande av luftrummet eller för samordning av civil och militär flygverksamhet som berör luftrummet. *Förordning (2004:1113)*.

96 § Luftfartsstyrelsen får bestämma att bara vissa flygplatser får användas vid flygningar till och från Sverige.

Det finns särskilda bestämmelser om skyldigheten att i vissa fall använda tullflygplatser vid sådana flygningar.

Luftfartsstyrelsen meddelar föreskrifter om var luftfartyg får passera rikets gräns och vilka flygvägar som skall följas inom riket till och från gränsen. Styrelsen får föreskriva villkor för flygningar över gränsen. Föreskrifterna skall meddelas efter samråd med Tullverket. *Förordning (2004:1113)*.

Landningsskyldighet

97 § En sådan anmaning att landa som avses i 8 kap. 3 § luftfartslagen (1957:297) får lämnas av Luftfartsstyrelsen. Om en landning är nödvändig av säkerhetsskäl eller om styrelsen har särskilt föreskrivit det, får anmaningen också lämnas av ett flygtrafikledningsorgan. *Förordning (2004:1113)*.

98 § Luftfartsstyrelsen eller ett flygtrafikledningsorgan skall, om inte säkerhetsskäl eller andra särskilda skäl talar emot det, hindra ett luftfartyg att avgå eller anmana det att landa

1. på begäran av förundersökningsledaren i ett brottmål, om det behövs för efterspanandet av en person som är häktad eller anhållen eller på sannolika skäl misstänkt för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i ett år eller mer, eller annars för utredningen av ett sådant brott,

2. på begäran av en polismyndighet, om det är absolut nödvändigt för efterspanandet av en person som är häktad eller anhållen eller som har avvikit från en kriminalvårdsanstalt eller en annan anstalt där han har varit intagen på grund av en myndighets beslut, eller

3. på begäran av en tulltjänsteman, om det är absolut nödvändigt för att en riktig tullkontroll skall kunna göras.

Första stycket tillämpas inte om brottet har begåtts på ett utländskt luftfartyg och ett ingripande inte får ske på grund av föreskrifter i en internationell överenskommelse som Sverige har biträtt. *Förordning (2004:1113)*.

99 § Om ett luftfartyg inte landar trots en anmaning enligt 97 eller 98 §, får den som har lämnat anmaningen begära hjälp av Försvarsmakten för att få fartyget att landa. Detsamma gäller om fartyget inte kan nås med en anmaning. Frågan om hjälpen skall ges prövas av Försvarsmakten med hänsyn till tillgången på lämpliga luftfartyg, trafiksäkerheten och andra sådana omständigheter.

Om ett luftfartyg utan tillstånd befinner sig inom ett sådant restriktionsområde som avses i 2 § andra stycket och det kan antas att man på fartyget känner till detta, får Försvarsmakten förmå fartyget att lämna området eller att landa. Luftfartyg i linjefart och andra luftfartyg, som kan antas ha passagerare ombord, skall inte förmås att landa om det inte finns synnerliga skäl till det. *Förordning (1994:379)*.

100 § Anmälan enligt 8 kap. 3 § andra stycket luftfartslagen (1957:297) om att ett luftfartyg har kommit in i ett område där luftfart är förbjuden eller inskränkt skall göras till ett flygtrafikledningsorgan eller till Luftfartsstyrelsen. En anmälan som görs sedan fartyget har landat får göras hos polismyndigheten.

Luftfartsstyrelsen får efter samråd med Försvarsmakten fastställa signaler som visar att ett luftfartyg befinner sig i ett sådant restriktionsområde som avses i 2 § andra stycket. *Förordning (2004:1113)*.

101 § När ett luftfartyg under flygning till eller från svenskt område har landat enligt 97–100 §§, skall befälhavaren omedelbart anmäla detta till närmaste tullkontor. *Förordning (1999:502)*.

Inskränkningar i rätten att transportera gods m.m.

102 § Luftfartsstyrelsen får efter samråd med andra myndigheter, vars verksamhet berörs, föreskriva villkor för transport med luftfartyg av sådant gods som

1. medför brandfara eller fara för explosioner eller olägenheter för människors hälsa,
2. påverkar fartygets instrument eller radioutrustning,
3. avger gas eller radioaktiv strålning eller något annat som kan påverka fartyget, besättningen eller passagerarna, eller
4. av andra liknande orsaker måste anses farligt för säkerheten eller störande för ordningen ombord. Styrelsen får besluta att godset får transporteras bara med vissa luftfartyg eller helt förbjuda att det transporteras med luftfartyg.

Andra skjutvapen än tjänstevapen får inte medföras i passagerarutrymmet på luftfartyg som används i förvärvssyfte för persontransporter. Luftfartsstyrelsen får medge undantag från förbudet.

I fråga om transport av farligt gods med luftfartyg i vissa fall finns särskilda bestämmelser. *Förordning (2004:1113)*.

103 § Vid transport av varor eller ämnen som är explosiva, radioaktiva eller brandfarliga eller av kemiska produkter skall också iakttas vad som i eller med stöd av lagen (1982:821) om transport av farligt gods eller i övrigt föreskrivs om sådant gods.

Det finns särskilda föreskrifter om tillstånd till transport av krigsmateriel och om vad som förstås med krigsmateriel.

Fartygshandlingar m.m.

104 § På ett luftfartyg skall under färd medföras

1. nationalitets- och registreringsbeviset eller ett tillstånd till luftfart enligt 1 §, och
2. luftvärdighetsbeviset, flyghandboken och fartygets resedagbok eller motsvarande handlingar.

Luftfartsstyrelsen får medge undantag från dessa bestämmelser i fråga om luftfartyg i inrikes trafik. Styrelsen får också föreskriva att luftfartyg skall ha ytterligare fartygshandlingar och att dessa skall medföras ombord.

Luftfartsstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om hur fartygshandlingarna skall upprättas, föras och förvaras. *Förordning (2004:1113)*.

105 § Varje besättningsman på ett luftfartyg skall medföra sitt luftfarts-certifikat eller sitt behörighetsbevis eller en motsvarande handling.

Luftfartsstyrelsen får föreskriva att besättningsmän skall medföra även andra handlingar. *Förordning (2004:1113)*.

106 § När ett luftfartyg visiteras enligt 8 kap. 8 § luftfartslagen (1957:297), skall befälhavaren visa upp de fartygshandlingar som finns tillgängliga. Besättningsmännen skall visa upp de handlingar som avses i 105 §.

Flygräddningstjänst

107 § Bestämmelser om flygräddningstjänst inom svenskt område finns i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor.

Utanför svenskt område skall Luftfartsstyrelsen eller den som styrelsen utser leda flygräddningstjänsten över de delar av havet, där flygräddningstjänsten ankommer på svenska myndigheter.

Flygräddningstjänsten skall inte begränsas med hänsyn till luftfartygets nationalitet eller nationaliteten hos de ombordvarande. *Förordning (2004:1113)*.

108 § *har upphävts genom förordning (1986:1108).*

109 § *har upphävts genom förordning (1986:1108).*

110 § En befälhavare som upptäcker att ett annat luftfartyg är i nöd skall, om det inte uppenbarligen saknar betydelse,

1. hålla det nödställda luftfartyget i sikte så länge som det behövs,
2. försöka bestämma sin position,
3. underrätta flygräddnings- eller flygtrafikledningsorgan enligt föreskrifter som meddelas av Luftfartsstyrelsen, och
4. följa de anvisningar som han får från dessa organ.

Bestämmelserna i första stycket gäller dock bara om åtgärderna inte medför någon fara för det egna luftfartyget, besättningen eller passagerarna.

Om befälhavaren inte får kontakt med något flygräddnings- eller flygtrafikledningsorgan, skall han försöka få kontakt med andra luftfartyg eller sjögående fartyg. Han skall samordna den räddningsverksamhet som kan komma till stånd tills han får kontakt med flygräddnings- eller flygtrafikledningsorganet eller tills något annat luftfartyg eller sjögående fartyg åtar sig samordningen.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller också när befälhavaren upptäcker att ett sjögående fartyg är i nöd, att någon i annat fall befinner sig i sjönöd eller att någons liv i övrigt måste anses vara i fara. *Förordning (2004:1113)*.

111 § En befälhavare som inte deltar i flygräddningstjänst men som på radio uppfattar nödanrop eller meddelanden om nödläge skall, om det inte uppenbarligen saknar betydelse,

1. utmärka den uppgivna platsen för nödläget på en karta,
2. pejla sändningen om detta är möjligt,
3. underrätta flygräddnings- eller flygtrafikledningsorgan, och
4. efter eget bedömande bege sig mot platsen för nödläget tills han får anvisningar från dessa organ.

112 § Den som tjänstgör vid en flygplats eller annan anläggning för luftfarten är skyldig att tjänstgöra även på tjänstefri tid när detta behövs för flygräddningstjänsten.

113 § Den som äger ett luftfartyg som används vid luftfart eller, om fartyget inte används av ägaren, den som brukar det i hans ställe skall kunna ge omedelbara upplysningar om den nöd- och räddningsutrustning som finns på fartyget. Ägaren eller brukaren skall också se till att alla de anvisningar finns tillgängliga ombord som behövs för att luftfartyget skall kunna delta i flygräddningstjänst i det område där fartyget färdas.

114 § Föreskrifterna i 7 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor om ersättning av staten för medverkan i räddningstjänst skall gälla för sådan flygräddningstjänst utanför svenskt område som leds av Luftfartsstyrelsen eller den som styrelsen utser. *Förordning (2004:1113)*.

115 § Luftfartsstyrelsen meddelar efter samråd med andra berörda myndigheter närmare föreskrifter om flygräddningstjänsten. *Förordning (2004:1113)*.

116 § Om undersökning från säkerhetssynpunkt av luftfartsolyckor och andra händelser som berör luftfarten finns närmare bestämmelser i förordningen (1990:717) om undersökning av olyckor. *Förordning (1990:718).*

117 § *har upphävts genom förordning (1990:718).*

118 § *har upphävts genom förordning (1990:718).*

119 § *har upphävts genom förordning (1990:718).*

120 § *har upphävts genom förordning (1990:718).*

121 § *har upphävts genom förordning (1990:718).*

122 § *har upphävts genom förordning (1990:718).*

123 § *har upphävts genom förordning (1990:718).*

124 § *har upphävts genom förordning (1990:718).*

125 § *har upphävts genom förordning (1990:718).*

126 § *har upphävts genom förordning (1990:718).*

Undantag från avgångsförbud

127 § Bestämmelsen i 12 kap. 2 § första stycket luftfartslagen (1957:297) om rätten för innehavare av allmän flygplats att hindra ett luftfartygs avgång på grund av att avgifter inte har betalats gäller inte i fråga om luftfartyg som används i internationell linjefart.

Avgifter för registrering m.m.

128 § Avgifter skall betalas för

1. registrering och jämförliga åtgärder i fråga om luftfartyg,
2. övervakning av luftvärdigheten hos luftfartyg och annan flygmateriel,
3. utfärdande av elevtillstånd samt utfärdande, förnyelse och utökning av certifikat och behörighetsbevis, och
4. tillstånd, auktorisering, övervakning och inspektion som rör sådan verksamhet som kontrolleras av Luftfartsstyrelsen.

För certifikatkontroll betalas ingen avgift. *Förordning (2004:1113).*

129 § Den som utför en förrättning enligt 128 § och den som Luftfartsstyrelsen har utsett till hans biträde har rätt till ersättning för förrättningen. Detta gäller dock inte den som är anställd i Luftfartsstyrelsen om förrättningen ingår i hans tjänst. *Förordning (2004:1113).*

130 § Luftfartsstyrelsen fastställer avgifter och ersättningar enligt 128 och 129 §§ med hänsyn till förrättningens eller arbetets art och omfattning och andra liknande omständigheter.

Om en förrättning har medfört utlandsresor, skall även kostnaderna för dessa ersättas.

Om en förrättning inte har kunnat fullföljas och detta inte beror på förrättningsmannen, skall avgiften ändå betalas.

Luftfartsstyrelsen får föreskriva att betalning skall ske i förskott. *Förordning (2004:1113)*.

Luftfartyg av särskild beskaffenhet m.m.

131 § Luftfartyg som inte har någon förare ombord får sändas upp och framföras bara med Luftfartsstyrelsens tillstånd och på de villkor som styrelsen bestämmer. I frågor om sådana tillstånd skall styrelsen samråda med Försvarsmakten.

Bestämmelserna i 2–8 kap. luftfartslagen (1957:297) samt bestämmelserna i denna förordning med undantag av 89, 94 och 116 §§ gäller inte i fråga om modelluftfartyg, fasta ballonger eller drakar.

Luftfartsstyrelsen meddelar föreskrifter i fråga om sådana luftfartyg som avses i denna paragraf och om raketer och skjutmål. Om en föreskrift berör den militära verksamheten, skall samråd ske med Försvarsmakten.

Luftfartsstyrelsen meddelar även föreskrifter om fallskärmar, hänggli-dare, flygskärmar och andra enkla konstruktioner. Förvaltningsuppgift i anslutning till sådana föreskrifter får överlåtas på annan, även om uppgiften innefattar myndighetsutövning. *Förordning (2004:1113)*.

132 § Bestämmelserna i 2 kap. luftfartslagen (1957:297) gäller inte i fråga om luftfartyg som inte införs i luftfartygsregistret eller bihanget till detta. Luftfartsstyrelsen kan dock meddela föreskrifter om särskild registrering av dessa luftfartyg. Bestämmelsen i 2 kap. 3 § luftfartslagen skall då tillämpas. Styrelsen meddelar ytterligare föreskrifter om registreringen och om nationalitet och märkning av sådana luftfartyg. Föreskrifterna får avvika från 8–12 §§ denna förordning. *Förordning (2004:1113)*.

133 § Luftfartsstyrelsen får efter samråd med Försvarsmakten i fråga om luftfart inom svenskt område med luftfartyg som inte är motordrivna medge undantag från bestämmelserna i 3 kap., 4 kap. och 5 kap. 2 § andra stycket luftfartslagen (1957:297) samt 13–15, 19–21, 27–38, 41 och 44–46 §§ denna förordning och meddela ytterligare föreskrifter av betydelse för säkerheten vid luftfarten. Detsamma gäller i fråga om motordrivna luftfartyg som är konstruerade huvudsakligen för segelflygning eller som är lättare än luften eller som annars är av enkel konstruktion med låg vikt och liten motor. Föreskrifter och beslut om undantag får meddelas bara om säkerhetsskäl eller hänsyn till det allmänna inte hindrar det.

Om föreskrifter har meddelats om att de som tjänstgör på sådana luftfartyg skall ha särskilda bevis angående sin behörighet gäller 4 kap. 9–12 §§, 14 § i de delar den avser återkallelse, 15–18, 21–26 och 28 §§ luftfartslagen och i 32–36, 38, 40 och 41 §§ denna förordning.

Sådana luftfartyg som anges i första stycket får fullgöra sin landnings-skyldighet enligt 8 kap. 3 § luftfartslagen på varje lämpligt område i närheten. Om en särskild landningsplats anvisas, skall fartyget landa där om det är möjligt av säkerhetsskäl.

Bestämmelserna i tredje stycket gäller också för sjöflygplan. *Förordning (2004:1113)*.

134 § I fråga om luftfartyg som byggs här i riket för militärt bruk eller med det huvudsakliga syftet att erfarenheter skall vinnas av tillverkning av militära luftfartyg gäller inte 2–5 eller 8 kap. luftfartslagen (1957:297) med undantag av 5 kap. 8 § och inte heller 7–23, 26, 28–38, 40–49, 86–89, 97–101, 104–106, 113 eller 128 § denna förordning. Försvarsmakten meddelar nödvändiga föreskrifter i dessa avseenden. Luftfartsstyrelsens befogenheter enligt 27, 51 och 92 §§ denna förordning tillkommer i stället Försvarsmakten.

Vid beslut enligt första stycket skall Försvarsmakten samråda med Luftfartsstyrelsen när det gäller frågor som kan ha betydelse för den civila luftfartens säkerhet. *Förordning (2004:1113)*.

Ansvarsbestämmelser

135 § Till böter döms den som

1. bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 12 §,
2. bryter mot 23 § andra stycket eller 27 § första stycket,
3. i strid mot villkor som har föreskrivits vid medgivande till luftfart enligt 46 § första stycket eller mot 46 § andra stycket låter någon följa med ombord,
4. utövar tjänst som befälhavare utan att vara behörig,
5. bryter mot 48 eller 49 §,
6. bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 51 eller 57 §,
7. bryter mot Luftfartsstyrelsens föreskrifter eller villkor i fråga om inrättande, underhåll och drift av flygplatser,
8. bryter mot 60 § första, andra eller tredje stycket, mot 63 § första stycket eller de villkor som har föreskrivits med stöd därav, mot förbud enligt 64 § första stycket eller mot föreskrifter enligt 67 § andra stycket,
9. försummar sina skyldigheter enligt 74 § andra stycket,
10. bryter mot 84 § andra stycket, 86 § eller 87 § första stycket,
11. anordnar flyguppvisningar utan tillstånd enligt 88 § eller inte följer av polismyndigheten för sådana uppvisningar föreskrivna villkor,
12. bryter mot 89 §,
13. bryter mot 90 § andra stycket, mot 91 § första stycket eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 91 § andra stycket,
14. bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 92 § första stycket,
15. bryter mot 94 § första stycket eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd därav eller av 94 § andra stycket,
16. bryter mot 101 §,
17. är ägare eller brukare av luftfartyg och underlåter att se till att det för fartyget finns de i 104 § första och andra styckena angivna fartygshandlingarna eller bryter mot Luftfartsstyrelsens föreskrifter om hur handlingarna skall upprättas, föras eller förvaras,

18. är befälhavare och underlåter att se till att de i 104 § första och andra styckena angivna fartygshandlingarna finns ombord och att de upprättas, förs eller förvaras i enlighet med Luftfartsstyrelsens föreskrifter,

19. bryter mot 105 § eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd därav,

20. bryter mot 106 § eller 110–113 §§,

21. bryter mot 131 § första stycket eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 131 § tredje stycket.

I fall som avses i första stycket 19 skall dock inte dömas till ansvar om det visas att försummelsen berodde på ett tillfälligt förbiseende och handlingen visas upp för polismyndigheten, åklagaren eller flygtrafikledningsorganet vid den flygplats där förseelsen upptäcktes senast den tredje vardagen efter återkomsten från flygningen. *Förordning (2004:1113)*.

136 § För gärning som är belagd med straff enligt brottsbalken eller enligt luftfartslagen (1957:297) skall inte dömas till ansvar enligt denna förordning.

137 § Den som inte lämnar uppgifter och upplysningar enligt de föreskrifter som Luftfartsstyrelsen har meddelat med stöd av 59 § andra stycket, 61 § andra stycket eller 92 § tredje stycket kan av styrelsen föreläggas att vid vite fullgöra sina skyldigheter. *Förordning (2004:1113)*.

Underrättelser till Luftfartsstyrelsen

138 § Om en innehavare av luftfartscertifikat har

1. dömts för

a) brott vid tjänstgöring ombord på luftfartyg eller inom markorganisationen,

b) olovligt tillgrepp av luftfartyg eller motordrivet fordon,

c) brott mot lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, 30 § första, andra eller tredje stycket lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg eller 10 kap. 2 § första, andra eller tredje stycket järnvägslagen (2004:519),

2. dömts till annan påföljd än böter för brott mot

a) 3 kap. brottsbalken,

b) 4 kap. brottsbalken,

c) 6 kap. 1, 2 eller 3 § brottsbalken eller 6 kap. 1 och 12 §§ brottsbalken,

d) 8 kap. 5 eller 6 § brottsbalken eller någon av dessa paragrafer jämte 8 kap. 12 § brottsbalken,

e) 13 kap. brottsbalken,

f) 17 kap. 1, 2, 4 eller 5 § brottsbalken,

sänder domstolen genast en kopia av domen och uppgift om certifikatet till Luftfartsstyrelsen.

När en domstol meddelar dom eller beslut i ett mål där underrättelseskylighet har förelegat enligt första stycket, underrättar domstolen Luftfartsstyrelsen.

Om en innehavare av luftfartscertifikat har åtalats för något brott som anges i första stycket och certifikatet har omhändertagits eller försatts ur

kraft, underrättar domstolen omedelbart Luftfartsstyrelsen om åklagaren lägger ned åtalet eller domstolen frikänner den tilltalade.

Läggs förundersökningen ned eller beslutar åklagaren att inte väcka åtal när ett certifikat har omhändertagits eller försatts ur kraft, sänds underrättelse om detta till Luftfartsstyrelsen av den myndighet som meddelar beslutet. *Förordning (2004:1113)*.

139 § Om körkortet återkallas för den som har luftfartscertifikat eller om det på annat sätt har kommit fram någon omständighet som bör föranleda att certifikatet återkallas, skall den länsstyrelse som avses i 10 kap. 4 § körkortslagen (1998:488) underrätta Luftfartsstyrelsen om det.

Om någon som har luftfartscertifikat har omhändertagits enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m., skall Vägverket underrätta Luftfartsstyrelsen om det. *Förordning (2004:1113)*.

140 § Bestämmelserna i 138 och 139 §§ gäller också i fråga om innehavare av elevtillstånd och av sådana certifikat som anges i 6 kap. 15 § första stycket luftfartslagen (1957:297) och av behörighetsbevis.

Bestämmelserna i 138 och 139 §§ gäller också i fråga om den som innehar ett utländskt certifikat som har godkänts här i riket. De gäller också i fråga om innehavare av utländska behörighetsbevis som har godkänts här i riket eller som gäller även utan sådant godkännande. Luftfartsstyrelsen bestämmer om den utländska myndighet som har utfärdat certifikatet eller beviset skall underrättas om det inträffade. *Förordning (2004:1113)*.

141 § Om en polismyndighet finner anledning anta att den som innehar certifikat, behörighetsbevis, godkännande eller tillstånd inte uppfyller kraven för innehavet, skall myndigheten anmäla detta till Luftfartsstyrelsen.

Om en läkare eller psykolog vid en undersökning av någon som avses i första stycket finner att denne är uppenbart olämplig att inneha certifikatet, behörighetsbeviset, godkännandet eller tillståndet, skall läkaren eller psykologen anmäla det till Luftfartsstyrelsen. *Förordning (2004:1113)*.

Underrättelser till Utrikesdepartementet

142 § Om en utlänning är misstänkt för att ha begått ett svårare brott ombord på ett luftfartyg och har överlämnats till en svensk polismyndighet, skall myndigheten omedelbart underrätta Utrikesdepartementet om detta och om utredningens resultat. Åklagaren skall underrätta departementet om sitt beslut i åtalsfrågan.

Detsamma gäller när en svensk medborgare är misstänkt för att ha begått ett sådant brott ombord på ett utländskt luftfartyg.

Luftfart för statsändamål

143 § Om inget annat sägs gäller bestämmelserna i denna förordning inte i fråga om

1. luftfart med svenska militära luftfartyg,
2. militära flygplatser,
3. annan militär markorganisation,

4. militär utbildning, eller
5. annan verksamhet vid Försvarsmakten. *Förordning (1994:379)*.

144 § Luftfartsstyrelsen kan i fråga om sådana luftfartyg som avses i 15 kap. 2 § luftfartslagen (1957:297) meddela särskilda föreskrifter om vad som sägs i 3–5 och 8 kap. med undantag av 4 a och 4 b §§ samt 12 kap. 1 § luftfartslagen och i 13–15, 19–23, 27–38, 41, 44–48, 89, 97–101, 104 och 128 §§ denna förordning. Styrelsen får också medge undantag från dessa bestämmelser.

Om Luftfartsstyrelsen föreskriver att den som tjänstgör på ett sådant luftfartyg skall ha ett särskilt bevis angående sin behörighet gäller vad som föreskrivits om behörighetsbevis och om innehavare av sådana bevis i 4 kap. 9, 11 och 12 §§, 14 § i de delar den avser återkallelse, 15–18 och 21–28 §§ luftfartslagen och i 32–38 och 41 §§ denna förordning. *Förordning (2004:1113)*.

145 § Om ett sådant luftfartyg som avses i 15 kap. 3 § luftfartslagen (1957:297) har fått tillstånd till luftfart inom svenskt område, gäller bestämmelserna i denna förordning bara om detta beslutades när tillståndet gavs.

Luftfart utanför svenskt område

146 § I de fall då en bestämmelse enligt 1 kap. 4 § luftfartslagen (1957:297) gäller för svenska luftfartyg även vid luftfart utom riket, skall de föreskrifter i denna förordning som rör tillämpningen av bestämmelsen gälla under samma förutsättningar.

Detsamma gäller i fråga om föreskrifter som Luftfartsstyrelsen eller andra myndigheter utfärdar med stöd av denna förordning. *Förordning (2004:1113)*.

Luftfartyg som är registrerade hos en internationell organisation

147 § De bestämmelser i denna förordning som gäller i fråga om luftfartyg som är registrerade i en annan stat skall på motsvarande sätt tillämpas i fråga om luftfartyg som är registrerade hos en internationell organisation.

Allmänna bestämmelser

148 § Den som utfärdar föreskrifter enligt denna förordning skall iaktta de normer som Internationella civila luftfartsorganisationen fastställer och andra internationella förpliktelser som Sverige har åtagit sig.

149 § *har upphävts genom förordning (2004:1113)*.

1. Denna förordning² träder i kraft den 1 januari 1987, då luftfartsstyrelsen (1961:558) och brevet den 3 februari 1967 angående medgivande av undantag från 7 kap. 3 § första stycket luftfartslagen (1957:297) skall upp-

höra att gälla. Tillstånd som har meddelats med stöd av luftfartskungörelsen eller brevet gäller fortfarande.

SFS 2005:38

4. Om det i en lag eller i en författning som har beslutats av regeringen hänvisas till en föreskrift som har ersatts genom en föreskrift i denna förordning tillämpas i stället den nya föreskriften.

Denna förordning³ träder i kraft den 1 juni 1987. I fråga om överträdelse som har skett före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

(Näringsdepartementet)

³ 1987:209.

